

FÖRDJUPNINGSTEMA HEDER

Filmen om Sara

Handledning för dig som utbildningsledare för scenario om Sara

Filmen om Sara visar en situation där en rektor har kallat till personalmöte. Under mötet uttrycker en pedagog oro för att en annan pedagog, Fatima, behandlar fyraåriga Sara på ett problematiskt sätt. Pedagogen upplever att Fatima kontrollerar och begränsar Sara. Även de andra pedagogerna har märkt att flickans beteende förändras när Fatima är i närheten. Vid mötet framkommer det att Fatima är en del av Saras privata nätverk.

Syfte och mål med scenariot

Syftet med att diskutera det här scenariot är att deltagarna ska

- få tillämpa sin inhämtade kunskap om
 - » Vad hedersförtryck är och hur det kan komma till uttryck i förskolan när någon i personalen upprätthåller hedersnormer.
 - » Vilka konsekvenser det kan få för ett barn att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck.
- Dela med sig av och diskutera sina egna kunskaper och erfarenheter av hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan.
- Reflektera och diskutera olika dilemman som handlar om hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan med särskilt fokus på när det är förskolepersonal som upprätthåller hedernormer.

Målet med scenariot är att deltagarna ska diskutera sin inhämtade kunskap om hur hedersrelaterat våld och förtryck kan komma till uttryck i förskolan. Deltagarna får diskutera hur ledning och kollegor kan agera när en pedagog upprätthåller hedersnormer, men också vad som händer i förskolan och i arbetsgruppen. Vilka utmaningar finns för ledning och kollegor när en pedagog inte arbetar i enlighet med förskolans värdegrund och inte uppfyller sitt professionella uppdrag? Scenariot kan också diskuteras utifrån ett barnrättsperspektiv. Vilka konsekvenser kan det få för Sara att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck både i hemmet och i förskolan?

Efter diskussionerna om scenariot ska deltagarna ha kunskap om:

- Hur rektor och kollegor kan upptäcka att förskolepedagoger upprätthåller hedersrelaterat våld och förtryck i den egna verksamheten
- Vad hedersrelaterat våld och förtryck kan få för konsekvenser för
 - » barnen
 - » personalgruppen
 - » verksamheten
 - » förskolans uppdrag.
- Hur rektor och kollegor kan förebygga hedersrelaterat våld och förtryck i arbetsgruppen och i förskolan som helhet.

Så här kan du leda diskussionen om scenariot

Förberedelser

Det finns flera sätt att arbeta med scenariot om Sara. Förbered dig genom att läsa igenom nedanstående förslag och välj ut de frågor som du tycker är mest intressanta och viktiga för dina deltagare, och som blir lagom för den tid som ni har till förfogande. Fundera på om du ska dela upp deltagarna i mindre grupper och hur dessa i så fall ska se ut. Tänk också efter om du tror att det är viktigt att smågrupperna återkopplar gemensamt efter diskussionen och planera hur lång tid varje moment får ta.

Introducera uppgiften och välj diskussionsupplägg

Börja med att visa filmen som tar 2.41 minuter. Du kan sedan välja mellan att be gruppen fritt reflektera över vad de har sett, hört eller känt av i scenariot med Sara (förslag 1) eller ge dem specifika frågor att diskutera. Du hittar olika teman på frågor under nästa rubrik. Öppna upp för kursdeltagarna att dela med sig av egna erfarenheter och var tydlig med att även berättelser om möten och situationer som inte föll väl ut är viktiga för gruppen att ta del av.

Olika frågeställningar att diskutera

Förslag 1: Fri reflektion

- Vad handlar det här scenariot om?
- Vilket eller vilka dilemman finns i scenariot?

Förslag 2: Barnrättsperspektiv

Diskutera scenariot utifrån ett barnrättsperspektiv. Saras röst saknas i filmen, men viktiga frågor att diskutera är:

- Sara lever, utifrån vad vi hört om i filmen, i en familj med hedersnormer. Vad kan det få för konsekvenser för henne att bli utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck?
- Var går gränsen mellan en rimlig föräldraomsorg och en fostran som innebär destruktiva begränsningar och kontroll?
- Vad kan det innebära för barnet att leva med två normsystem, det vill säga familjens kollektivistiska förhållningssätt som handlar om att säkerställa familjen och släktens rykte och anseende, och förskolans syn på jämlikhet och självständighet?

Exempel på fler frågor utifrån ett barnrättsperspektiv, som handlar om att förskolepersonal utsätter barn för hedersrelaterat våld:

- Hur tror ni det kan påverka barnet Sara om pedagogen Fatima får reda på den oro som kollegorna har och om ledningen sätter in någon form av åtgärder?
- Hur kan förskolan skydda Sara om familjen och Fatima kommer i konflikt med förskolan?

Förslag 3: Kollegornas agerande när en pedagog utsätter barn för hedersrelaterat våld och förtryck

Diskutera hur ni som pedagoger kan tänka kring vad arbetsgruppen berättar och om deras oro för Sara utifrån följande frågor:

- Hur skulle ni beskriva vad pedagogerna berättar för rektorn?
- Är deras oro berättigad?
- Vilka tecken ser ni i pedagogernas berättelser på att Fatimas agerande handlar om hedersrelaterat våld och förtryck?
- Var det rätt av kollegorna att gå till rektorn i stället för att prata med Fatima direkt?
- Var det rätt av rektor att hålla möte utan Fatima?
- Hur kan ledning och personalgrupp agera för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck på förskolan?

Förslag 4: Förebyggande arbete för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck

Det här förslaget passar bra om du vill låta deltagarna arbeta mer konkret med hur förskolan kan arbeta förebyggande för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck.

- Finns riktlinjer, rutiner och handlingsplan på er förskola när det gäller hedersrelaterat våld förtryck?

» *Om ja:*

- Vad finns det? Rutiner, riktlinjer eller handlingsplan?
- Känner alla till materialet? Var kan ni hitta det och hur det ska användas?
- Finns det något som behöver utvecklas? I så fall vad?

» *Om nej:*

- Behövs det riktlinjer, rutiner och handlingsplan? Hur ska ni arbeta med frågan?

Fundera över hur hedersrelaterat våld och förtryck kan kopplas till den handlingsplan mot diskriminering och kränkning som enligt skollagen måste finnas för all förskoleverksamhet. Diskutera utifrån Fatimas agerande.

- Finns det något i Fatimas agerande som kan inkluderas i handlingsplanen eller ska det hanteras som separat från andra former av kränkningar och diskriminering?

Förskolans värdegrund och styrdokument är viktiga att förhålla sig till i arbetet för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Diskutera:

- Hur kan ni arbeta med förskolans värdegrund och övriga styrdokument i ett förebyggande arbete för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck?
- Hur kan värdegrund och styrdokument bli hanterbara verktyg och göras tillgängliga och förståeliga utifrån vårdnadshavarens perspektiv?

Avsluta diskussionen

Avsluta gärna diskussionen med att göra en runda så att alla i gruppen kommer till tals. Du kan be var och en att lyfta en sak som de tar med sig från diskussionen om scenariot tillbaka till arbetet på förskolan.

- Informanter beskriver svårigheter för barnen att befinna sig mellan två fostringsideal: hedersförstran och medborgarfostran. Reflektera tillsammans över dessa barns situation!

